

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Grubba (przewodniczący)
SSN Michał Laskowski (sprawozdawca)
SSN Marek Pietruszyński

Protokolant Mikołaj Żaboklicki

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Jerzego Engelkinga
w sprawie **D. O.**

uniewinnionego od przestępstwa z art. 178a § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 31 stycznia 2024 r.

kasacji wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Okręgowego w Nowym Sączu

z dnia 30 marca 2023 r., sygn. akt II Ka 414/22,

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Nowym Sączu

z dnia 26 maja 2022 r., sygn. akt II K 1355/21,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w Nowym Sączu do ponownego rozpoznania w
postępowaniu odwoławczym.**

[J.J.]

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Nowym Sączu, wyrokiem z dnia 26 maja 2022 r., sygn. II K 1355/21, uznał D. O. za winnego tego, że w dniu [...] 2021 roku około godziny [...] w N. przy ul. [...] prowadził w ruchu lądowym po drodze publicznej pojazd mechaniczny - samochód osobowy marki [...] o nr rej. [...], znajdując się w stanie nietrzeźwości przy stwierdzonym stężeniu alkoholu w wydychanym powietrzu urządzeniem Alcosensor IV w wysokości I badania - 1,08 mg/1, to jest za winnego przestępstwa z art. 178a § 1 k.k. i za przestępstwo to wymierzył mu karę 7 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawiesił na okres 2 lat próby. Sąd orzekł nadto wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu kierowanie wszelkimi pojazdami na okres 4 lat oraz środek karny w postaci świadczenia pieniężnego w kwocie 6 000 zł na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Penitencjarnej, a nadto środek karny w postaci podania treści wyroku do publicznej wiadomości poprzez umieszczenie informacji na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta w N. przez 14 dni.

Wyrok ten zaskarżony został w całości apelacją obrońcy oskarżonego, w której zarzucono:

- obrazę przepisów postępowania, mającą istotny wpływ na treść zapadłego wyroku, a to art. 4 k.p.k., 7 k.p.k. oraz 410 k.p.k. poprzez jednostronną, całkowicie sprzeczną z zasadami prawidłowego rozumowania, wskazaniem wiedzy i doświadczenia życiowego i dowolną ocenę materiału dowodowego w postaci zeznań świadków: E. K., P. K., B. H. i J. C., oraz protokołu oględzin monitoringu z budynku firmy [XXX], polegającą na przyjęciu, iż oskarżony prowadził pojazd pod wpływem alkoholu, podczas gdy z ich treści okoliczność ta nie wynika, co doprowadziło do przyjęcia przez sąd błędnych ustaleń faktycznych w zakresie znamienia prowadzenia pojazdu w ruchu lądowym;

- obrazę przepisów postępowania, mającą istotny wpływ na treść zapadłego wyroku, a to art. 4 k.p.k., 7 k.p.k. oraz 410 k.p.k. poprzez nieprzeprowadzenie dowodu na okoliczność prowadzenia pojazdu przez oskarżonego D. O., a tym samym oparcie orzeczenia na okolicznościach nieudowodnionych, a więc takich, które nie wynikają z przeprowadzonych dowodów, co z kolei doprowadziło do przyjęcia błędnych ustaleń faktycznych w zakresie faktu prowadzenia przez D. O. pojazdu mechanicznego w ruchu lądowym;

- obrazę przepisów postępowania, mającą istotny wpływ na treść zapadłego wyroku, a to art. 4 k.p.k. oraz 7 k.p.k. polegającą na odmówieniu wiarygodności wyjaśnieniom oskarżonego, podczas gdy nie było ku temu żadnych podstaw, nie istniały żadne wersje opozycyjne co do twierdzeń przedstawionych przez oskarżonego, jak również Sąd nie podjął żadnej inicjatywy dowodowej w zakresie weryfikacji przedstawionych przez oskarżonego twierdzeń, w szczególności nie został sporządzony wywiad środowiskowy, a oparł się jedynie na własnym niepopartym niczym przekonaniu o braku wiarygodności, co doprowadziło do przyjęcia błędnych ustaleń faktycznych w zakresie prowadzenia przez oskarżonego pojazdu w mchu lądowym, jak również co do osoby oskarżonego i jego warunków osobistych;
- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku i mających wpływ na jego treść poprzez ustalenie, że oskarżony D. O. prowadził pojazd mechaniczny, podczas gdy ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika jedynie, iż oskarżony siedział w samochodzie, co z kolei doprowadziło do przyjęcia, iż D. O. dopuścił się zarzucanego mu czynu, a tym samym do niewłaściwego zastosowania przepisów prawa materialnego, a to art. 178a § 1 k.k.

W przypadku nieuwzględnienia przez Sąd powyższych zarzutów, obrońca zarzucił zaskarżonemu orzeczeniu dodatkowo:

- obrazę przepisów postępowania, mającą istotny wpływ na treść zapadłego wyroku, a to art. 5 § 2 k.p.k. polegającą na niepowzięciu przez Sąd orzekający w sprawie wątpliwości co do faktu prowadzenia przez oskarżonego pojazdu mechanicznego w ruchu lądowym, podczas gdy w świetle zgromadzonego materiału dowodowego, winien takie wątpliwości powziąć, a następnie rozstrzygnąć je na korzyść oskarżonego, co doprowadziło do przyjęcia błędnych ustaleń faktycznych polegających na ustaleniu, że oskarżony prowadził pojazd mechaniczny w ruchu lądowym;
- rażąco niewspółmierność środków karnych wymierzonych w postaci:
  1. zakazu kierowania wszelkimi pojazdami mechanicznymi na okres 4 (czterech) lat na mocy art. 42 § 2 k.k., na poczet którego na mocy art. 63 § 4 Sąd zaliczył oskarżonemu okres zatrzymania prawa jazdy od dnia [...] 2021 roku,

2. świadczenia pieniężnego w kwocie 6.000 zł na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej na mocy art. 43a § 2 k.k.,
3. podania treści wyroku do publicznej wiadomości poprzez umieszczenie informacji o treści niniejszego orzeczenia wraz z danymi oskarżonego na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta w N. przez okres 14 (czternastu) dni na mocy art. 43b k.k. poprzez wymierzenie ich w nadmiernej intensywności, w sposób nieodpowiedni do stopnia winy i warunków osobistych oskarżonego.

Obrońca wniósł w apelacji o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego od stawianego mu zarzutu.

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu, wyrokiem z dnia 30 marca 2023 r., sygn. akt II Ka 414/22, zmienił zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego i uniewinnił D. O. od popełnienia zarzucanego mu czynu.

Kasację od tego wyroku wniósł Prokurator Rejonowy w Nowym Sączu. Zarzucił wyrokowi rażące i mające istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia naruszenie prawa procesowego, a to art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k. oraz art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. w zw. art. 457 § 3 k.p.k. w zw. żart. 458 k.p.k., polegające na dokonaniu wadliwej kontroli instancyjnej zaskarżonego wyroku, poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów, przez dowolną, fragmentaryczną, dokonaną z naruszeniem reguł prawidłowego rozumowania, wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego oraz z pominięciem wzajemnych powiązań z innymi dowodami ocenę wyjaśnień oskarżonego D. O. złożonych dopiero na etapie postępowania odwoławczego, z jednoczesnym błędnym nadaniem nadmiernej wagi niesłusznie uznanym za wiarygodne zeznaniom świadków E. C. i B. C., bez przeprowadzenia ich szczególnie ostrożnej i wnikliwej oceny oraz ich konfrontacji z pozostałymi zgromadzonymi w toku postępowania przed Sądem *meriti* dowodami mającymi znaczenie dla rozstrzygnięcia, które zostały zupełnie pominięte przez Sąd Okręgowy, a wskazującymi na fakt, iż to oskarżony w nocy [...] 2021 roku prowadził pojazd marki [...], znajdując się w stanie nietrzeźwości, niewskazanie w pisemnych motywach wyroku, z jakich powodów jako mające zasadnicze znaczenie dla ustalenia braku możliwości przypisania oskarżonemu odpowiedzialności karnej przyjęto dowody dopuszczone w postępowaniu odwoławczym, w szczególności w kontekście całości zgromadzonych dowodów w sprawie, w tym zeznań funkcjonariuszy Policji i czynności oględzin zapisów z nagrań, przedwczesne zaniechanie uzupełnienia materiału dowodowego poprzez przesłuchanie w charakterze świadka K. W., którego depozycje miałyby fundamentalne znaczenie dla rozstrzygnięcia, co w konsekwencji doprowadziło do niesłusznego i odmiennego od dokonanego przez Sąd Rejonowy ustalenia, iż osobą prowadzącą pojazd był K. W., przedwczesnego wydania wyroku

reformatoryjnego i uniewinnienia D. O. od popełnienia występkę przypisanego mu nieprawomocnie przez Sąd *meriti*.

Prokurator wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Nowym Sączu do ponownego rozpoznania w postępowaniu w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja prokuratora okazała się zasadna i konieczne było uchylenie zaskarżonego nią wyroku i przekazanie sprawy sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania. Wyrok Sądu Okręgowego w Nowym Sączu uznać trzeba za co najmniej przedwczesny. Przed merytoryczną oceną zarzutu kasacji przypomnieć wypada, że w toku postępowania odwoławczego na wniosek oskarżonego uzupełniono postępowanie dowodowe, przesłuchując w charakterze świadków E. C. i B. C. Na podstawie ich zeznań obrona przedstawiła sądowi nową wersję wydarzeń w tej sprawie, w której wiodącą rolę odgrywać miał K. W. – osoba, która w dniu zdarzenia miała kierować samochodem, odwożąc oskarżonego do domu. W związku z awarią, K. W. miał oddalić się od pojazdu i wtedy doszło do interwencji policji. Wobec powyższego zeznania świadka K. W. miałyby w przedmiotowej sprawie znaczenie kluczowe, zwłaszcza wobec faktu, że tylko E. C. miała widzieć K. W. prowadzącego samochód, a B. C. relacjonowała jedynie to, czego miała się dowiedzieć od K. W., sama nie będąc bezpośrednim świadkiem wydarzeń, stanowiących przedmiot postępowania.

W toku przewodu sądowego nie doszło do przesłuchania tego kluczowego w sprawie świadka, mimo że miał on opowiadać o zdarzeniu wymienionym wcześniej świadkom jeszcze w toku postępowania sądowego. W tym stanie rzeczy konieczne było podjęcie wszelkich możliwych działań zmierzających do przesłuchania K. W., w tym ustaleń, co do tego, czy i kiedy osoba taka przebywała w N., jaki charakter miały jej relacje z oskarżonym i świadkami. Autor kasacji słusznie wskazuje, że nie wykorzystano w tym zakresie pełni możliwości, jakie dają rejestr PESEL czy ustalenia Policji.

Tymczasem materiał dowodowy w tej sprawie jawi się jako niejednoznaczny i pełen znaków zapytania, co przyznał zresztą sąd odwoławczy w treści uzasadnienia. Niejasne wydają się zwłaszcza:

- postawa oskarżonego, który podał najpierw funkcjonariuszom policji, co robił w pojeździe, a następnie przez cały czas postępowania przygotowawczego i sądowego w pierwszej instancji nie wspominał o K. W. i o tym, że sam nie prowadził samochodu w dniu zdarzenia,
- postawa samego K. W., który widząc interwencję policjantów nie zgłosił się jako ten, który samochód prowadził, oddalając się z niejasnych powodów,

- fakt ujawnienia oskarżonego na miejscu kierowcy w samochodzie zarówno podczas zaobserwowania go przez świadków, jak i w chwili interwencji policjantów, co nie przystaje do wersji prowadzenia samochodu przez K. W.,
- powiązania świadków E. C. i B. C. z osobą oskarżonego.

Ocena całokształtu ujawnionego w tej sprawie materiału dowodowego dokonana być powinna w sposób określony w treści art. 7 k.p.k. Przepis ten nakazuje kształtowanie przekonania sądu na podstawie wszystkich przeprowadzonych dowodów, ocenianych swobodnie z uwzględnieniem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego. Swobodna ocena dowodów nie jest zatem równoznaczna z oceną dowolną czy wybiórczą, jest bowiem limitowana zasadami wiedzy i doświadczenia życiowego. Doświadczenie życiowe, o którym mowa w tym przepisie nakazuje realną ocenę możliwości albo niemożliwości przebiegu zdarzenia według jednej z konkurencyjnych wersji, dokonaną po uwzględnieniu kompletu dowodów ujawnionych w toku postępowania. Ocena wartości dowodu nie może przy tym sprowadzać się do zbyt wczesnej konkluzji o niemożności wyjaśnienia powstałych wątpliwości. Takie stanowisko sądu odbierane być może jako przejaw naiwności lub braku bezstronności. Tylko bowiem porównanie wszystkich przeprowadzonych dowodów prowadzić może do trafnego wyważenia wartości poszczególnych dowodów i dokonania właściwych ustaleń faktycznych, odpowiadających, w takim zakresie w jakim jest to możliwe, prawdzie obiektywnej.

W przedmiotowej sprawie, w toku ponownego rozpoznania sprawy w postępowaniu odwoławczym, poczynić zatem należy wszystko, aby dokonać ustaleń co do osoby K. W. i podjąć próbę jego przesłuchania. Dopiero po ewentualnym wyczerpaniu wszystkich możliwości do tego zmierzających i po kompletnej ocenie całości materiału dowodowego, Sąd podjąć będzie mógł odpowiednią decyzję procesową, nie narażając się na zarzut przedwczesności. Zauważyć przy tym, już na marginesie, należy, że wniosek oskarżonego o przesłuchanie wymienionych wcześniej świadków, złożony dopiero w toku postępowania odwoławczego, oceniony być powinien także pod kątem treści art. 427 § 3 k.p.k. Ocenie podlegać powinno to, czy, a jeśli tak to dlaczego, oskarżony nie mógł powołać tych dowodów, a także wskazać K.W. jako kierowcy samochodu, w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji.

Z powyższych powodów Sąd Najwyższy orzekł o uchyleniu zaskarżonego wyroku i przekazaniu sprawy Sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania. Zwrócić przy tym należy uwagę na fakt, że to przed tym Sądem doszło najpierw do uzupełnienia postępowania dowodowego, a następnie do zmiany ustaleń faktycznych i wydania wyroku o charakterze reformatoryjnym. W tej sytuacji Sąd Okręgowy jako sąd odwoławczy sprostać powinien standardom procesowym

dotyczącym sądu *meriti*, a autor kasacji uprawniony był do kwestionowania w kasacji rezultatów ocen dowodów i rozumowania tego Sądu.

[J.J.]

[ał]